

SSAD

Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi

ISSN 2587-2621

Volume 7 Issue 2, July 2023

sisaddergi@gmail.com

Makale Türü/Article Type: Araştırma/Research

Makale Gönderim Tarihi/Received Date: 05.01.2023

Makale Kabul Tarihi/Accepted Date: 09.05.2023

DOI: 10.30692/sisad.1227654

NEFRET SÖYLEMİ VE İSLAMOFOBİ: FRANSA BASINI ÖRNEĞİ

Hate Speech and Islamophobia: The Example of French Press

Halide TONGA

Araştırmacı

ORCID ID: 0000-0002-4647-715X

halidetmg@gmail.com

Atıf/Citation: Halide Tonga (2023), "Nefret Söylemi ve İslamofobi: Fransa Basını Örneği", *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.7, S.2 Temmuz 2023, s.261-276.

Öz: İslamofobi, günümüzün en ayrımcı terimlerinden biri olarak medya içeriklerinde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. İslam korkusu olarak ifade edilen bu kavram, sadece bir akademik tartışma değil aynı zamanda gündelik yaşam pratiklerinde görünürlüğü olan bir gerçeklik taşımaktadır. Medyanın kişi davranış ve düşüncelerini etkileme gücü bulunmaktadır. Dolayısıyla medya çıktılarının sosyal gerçeklikte yansımaları mevcuttur. Bu yansımalar olumlu veya olumsuz kamusal etkiler barındırmaktadır. Çalışma, İslamofobi'nin Fransız basınındaki temsiline yönelik habercilik kartesi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Buradan hareketle, Fransız basınından Le Monde gazetesine ait toplam 50 haber nitel ve nicel içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen verilere göre, İslam ve Müslümanlar terör, saldırı, dehşet ve kaos ifadeleri ile birlikte anılmaktadır. Haberlerde Müslümanların görüşlerine yok denecek kadar az yer verilmiştir. Ayrıca İslamofobi'nin siyasi propaganda aracı olduğu görülmüştür. Haberlerin tutumu yüzde 70 nötr olarak belirlenmiştir. Haber organizasyonları ajans ve kendi üretim haberleri olarak görülmüştür. Video hiçbir haberde yer almamıştır. Görsel içerik olarak fotoğraf tercih edilmiştir. İnsan odaklı habercilikle Müslümanlarla ilgili haberlerin inşa süreçlerine dair öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, İslamiyet, Müslüman, Gazetecilik, Le Monde, İçerik Analizi.

Abstract: Islamophobia is one of the most discriminatory terms today and is frequently encountered in media content. This concept, which is expressed as the fear of Islam, is not only an academic discussion, but also a reality that is visible in daily life practices. The media has the power to influence people's behavior and thoughts. Therefore, media outputs have reflections in social reality. These reflections have positive or negative public effects. The study aims to reveal a journalism report for the representation of Islamophobia in the French press.

In this study, a total of 50 news from the French press of the newspaper Le Monde have analyzed by qualitative and quantitative content analysis method. According to the data obtained from the research findings, Islam and Muslims are mentioned together with the expressions of terror, attack, horror and chaos. The views of Muslims are rarely included in the news. It has also been seen that Islamophobia is a political propaganda tool. The attitude of the news is determined as 70 percent neutral. News organizations have been seen as agency and own production news. The video has not included in any news. Photographs are preferred as visual content. Suggestions have been made about the construction processes of news about Muslims with human-oriented journalism.

Keywords: Islamophobia, Islam, Muslim, Journalism, Le Monde, Content Analysis.

GİRİŞ

İslamofobinin tutarlı ve geçerli bir tanımı olmamasına rağmen, çatışmalı argümanlar arasındaki tek fikir birliği İslamofobinin var olduğudur. Müslümanların dünyada farklı coğrafyalardaki fiiliyetleri ve mevcudiyetlerine yönelik sürekli, dağınık ya da sistemli olarak uygulanan ayrımcı pratiklerin ideolojik boyutlarının sunumu medya aracılığı ile sağlanmaktadır. İslamofobi, Müslüman öznenin cinsiyet, kast, cinsellik, din, ırk, azınlık, çoğunluk, sınıf, ulus vb. temelinde çeşitli yönleriyle çoğalmakta ve sorun küresel hale gelmektedir.

“İslamofobinin geleneksel kullanımları, en azından Anglofonik dünyada, 1997 tarihli Runnymede Trust raporunun izinden gitmektedir. İslamofobi'nin anlamı bu sayfalarda, sekiz kurucu parça olarak tanımlanıyordu. Bu bileşenler, İslam'ın değişmeyen bir monolit olarak algılanmasından, İslam'ın doğasında var olan şiddet doğası ve Batı'ya göre temel aşağılama anlamları arasında değişiyordu. Sekiz parçadan altı bileşen İslam'a ve diğer ikisi Müslümanlara atıfta bulunur” (Sayyid, 2014a, s. 12)

Dolayısıyla, İslamofobi kavramı tek ve açık bir anlam üzerinden tanımlanmadığı için olgusal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İslamofobinin sömürgecilik, modernite, ırkçılık ve onun peşinden yaratılan dünyayla bitmez tükenmez bağlantısı bulunmakta ve küresel bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

İslamofobi Kavramı

İslamofobi terimi, birçok metin içerisinde özellikle medya metinlerinde kullanılmaktadır. Sıklıkla karşılaşılan bu kavram, Müslümanlara duyulan nefreti çağrıştırmaktadır. Etimolojik kökeni daha derin anlamlar taşımaktadır. Kullanım süreci ise toplumsal süreçte yaşanan birçok siyasi olay ve olgular bütünü ile birlikte gelişmiştir.

“Genel olarak ‘İslam’ ve ‘fobi’ kelimelerinin birleşmesinden oluşan İslamofobi, ‘İslam korkusu’ anlamına gelmektedir. Etimolojik olarak ‘fobi’ kelimesi, Yunan mitolojisindeki ‘dehşet tanrısı’nın ismi ‘Phobos’ kelimesine dayanmaktadır” (Canatan, 2007, s. 26). Etimolojik anlam bakımından “İslam korkusu” olarak tanımlanabilecek İslamofobinin, tam olarak nerede, kim tarafından ve hangi amaç ile ortaya atıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte 1920’lerde daha sonra 1970’lerde Fransızca bazı eserlerde “İslamophobie” sözcüğünün kullanıldığı görülmektedir” (Kirman, 2010, s. 11).

İslamofobi kavramı resmi olarak ilk defa 1997 yılında Birleşik Krallık’ta, Runnymede Trust adlı bir araştırma kurumunun “İslamofobia: A Challenge for Us All” adlı raporunda tanımlanmıştır (A Challenge for Us All, 1997).

“Bu kurum İslamofobiyi; “Müslümanlara olumsuz ve aşağılayıcı kalıplaşmış yargılar ve inançlar atfeden bir dizi görüşün daha da kötüleştirdiği İslam ve Müslümanlara karşı duyulan korku ve nefret” olarak tanımlamıştır. Bahse konu rapora göre; İslamofobi, Müslümanları dini kimlikleri nedeniyle sosyal, kamusal ve ekonomik hayattan dışlama, Müslümanlara karşı nefret suçu ve aşağılama şeklinde icra edilen ayrımcılık ve İslam dininin Batı’nın ortak değer ve yargılarına uymadığı, Batı’nın kültürel ve dini yapılarından aşağı olduğu ve İslam’ın bir inanç ve maneviyat kaynağı olmaktan ziyade vahşi ve geri kalmış bir siyasi ideoloji olduğu şeklindeki algının yayılması şeklinde vuku bulmaktadır” (Esposito & Kalin, 2015, s. 19).

İslam’ın bir tehdit olarak ayrımcılığı ve olumsuz inşası 11’inci yüzyılda Haçlı Seferleri’ne dayanmaktadır.

İkbal'e göre (2010); Ortaçağ'da İslam, Avrupa için kapıya dayanmış bir tehdit olarak algılanarak ötekileştirilmiştir. "Bu ötekileştirme süreci, İslam'ın Avrupa'da Hıristiyan kimliğine, topraklarına (Christendom) karşı varoluşsal güvenlik tehdidi olarak algılanmasına dayanır. Bu dönemde İslam gerek hızla yayılması gerekse askeri, ekonomik ve siyasi gücü nedeniyle Avrupa tarafından dini ve siyasi olarak ciddi meydan okuma olarak görülmüştür" (s. 575). Bu meydan okuma görünümü, İslam ve Müslümanlar adına ötekileştirme, hiyerarşik bir gösterge biçiminde aşağı katmanda konumlandırma ve İslam dininin siyasi kültür tarafından tanımlanması gibi olguları da beraberinde getirmiştir.

"İslamofobi terimi, çağdaş siyaset ve bilimin günlük sözlüğüne girmiştir. Ancak terminoloji olarak İslamofobi tarafsız bir sosyolojik kategori değildir; farklı bağlamlarda farklı siyasi ilişkileri varsaymakta ve yaratmaktadır. Bu aynı zamanda bir çekişme alanı haline gelmektedir" (Sayyid, 2014b, s. 107). İslamofobinin tanımında, jeopolitik ve söylemsel bağlamlar belirleyici bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, küresel İslamofobinin tanımı etrafındaki tartışmaların çoğu, Seyyid'in (Sayyid, 2014b). "Batılı plütokrazi" (Western plutocracy) olarak tanımladığı bağlamda gerçekleşmiştir. Nihayetinde, maddi üretim araç ve ilişkilerini elinde bulunduran hegemonik yapıların ayrımcılığa dayanan pratikleri toplum içerisinde inşa etmesi daha kolay olmaktadır.

Uzun yıllardır âlimler ve yazarlar İslam'ı olumsuz bir şekilde sunmaktadırlar. Karen Armstrong, 18'inci yüzyıla kadar İslam hakkındaki batı literatürünün çoğunun İslam'ı şiddeti ve barbarlığı teşvik eden bir din olarak tasvir ettiğini (Armstrong, 1991) ve Edward Said'in Oryantalizm'inin (Said, 1978) Batı'nın İslam'ı, Müslümanları ve Arap dünyasını nasıl klişeleştirdiğini gösterdiğini anlatır. Bu tür yanlış anlamalar, İslam karşıtı ayrımcılığa ve İslamofobiye katkıda bulunmaktadır. "Vahşi, medeniyetsiz, fanatik Müslümanlar fikri, Müslüman topraklarını fethetmek ve halkına sömürgeciliği haklı çıkarmak için kullanılmıştır. Sömürgecilik, uzak toprakların sakinlerini medenileştirme misyonuydu. Sömürge döneminde Oryantalistler daha aktif hale geldi. İslam ve Müslümanlar hakkında olumsuz bir imaj yansıtmaya başlandı" (Syed, 2019). 'Öteki' haline gelen Müslümanların, çağdaş Batı toplumlarındaki çok kültürlülüğün içerisinde var olabilmeleri ihtimalleri de giderek zayıfladı.

İslamofobi ve anti-İslamizm arasındaki farklılığa da değinmek yerinde olacaktır. Bu kavramlar birbirlerinin yerine sıklıkla kullanılsa da iki kavramın tekabül ettiği olgular farklılık göstermektedir.

İslamofobi, daha sosyolojik bir kavram olarak Batılı toplumların İslam karşısındaki korku, nefret, kınama, küçümseme gibi tutumlarını dile getirmektedir. Bu duyguların temelinde aile, sosyal çevre, eğitim ve medya gibi kurumlar aracılığıyla aktarılan ve yeniden üretilen tarihsel ve kültürel önyargılar yatmaktadır. ... İslamofobi kavramı, sosyolojik bir mahiyet arz ederken anti-İslamizm kavramı daha ideolojik ve politik bir tutuma işaret etmektedir. Nitekim İslamizm kavramının sonundaki 'izm' takısı bir ideoloji ile karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir (Canatan, 2020, s. 19).

Kısacası, İslamofobi ve anti-İslamizm arasındaki en temel fark, İslamofobinin bireylerin tutum ve davranışlarında tezahür etmesi, anti-İslamizm kavramının ise zihinlerde üretilen önyargılara tekabül etmesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

"İslamofobi, ABD'de 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından 21'inci yüzyılda yeni bir evreye girdi 'Medeniyetler çatışması' retoriği, 9/11'in ardından egemen oldu ve Afganistan ile Irak'taki savaşların yanısıra Müslümanlar ile Araplara yapılan yerel saldırıların ideolojik temelini oluşturdu. ... Terörizme maddi destek suçlamasının dayanakları, yardım derneklerine veya vakıflara bağıştan, savaş karşıtı mitinglere katılmaya varıncaya kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Yardım, Müslümanlığın beş farzından biridir, buna karşın 9/11'den sonra Bush yönetimi, Birleşik Devletler'de faaliyet gösteren hemen hemen tüm Müslüman hayır derneklerini, paranın

'teröristlere' akmasını önlemek bahanesiyle kapattı ve böylece İslâm inancının bu temel unsurunu, Birleşik Devletler'in 'düşmanlarına' yardım ile eşitlemiş oldu. Hayır derneklerine bağış yapan Müslümanlar, bu durumda Birleşik Devletler hükümetinin foreign terrorist organizations-FTO (yabancı terör örgütleri) olarak tavsif ettiği gruplara para vererek teröristlere maddi yardım sağlamış gibi oldu ve yargılandı (Kumar, 2016, s. 184).

Müslümanlar, ayrımcılığa maruz kalarak, 'terör örgütü' üyesi olarak fişlenerek, yaftalanarak ve dışlanarak yargılanmışlardır. Sıradan dini vecibelerin yerine getirilmesi Amerika'da terör faaliyeti olarak değerlendirilmiş ve resmi bir meşruiyet zemini oluşturulmuştur. Kamusal alanın kültürel konsensus tarafından yaratıldığı dikkate alındığında, özel alanda inanmanın ya da inanmamanın toplum içerisinde bir göstergesi oluşmuştur. Kamu takdiri olmayan gruplar, reddedilme ve saldırı tehdidi altında kalmaktadır. Dolayısıyla, özellikle Avrupa'da Müslüman gruplar bu bağlamda medyada ve kamusal alanda ötekileştirilmiştir.

2015 yılında, Hazreti Muhammed'in hicivsel bir tarzda yayımlanan karikatürü nedeni ile Paris'te liberal bir dergi yayınının genel merkezine (Charlie Hebdo) saldırı yapıldı ve bu olay, Müslüman karşıtı duygular için yeni bir cephe oluşturdu. Bu, en temelinde, özellikle sağ partiler arasında siyasallaştırılmış bir anlatıdır. Ne de olsa, özellikle İslami anlatıyı temelde askerileştirilmiş ve savaştı olarak görenler arasında, İslam ve militan gruplar arasında ayırım yapanlar ve ayırmayanlar var (Ahdad, 2019).

İnsanlar arası birlikte yaşama biçimlerini bölen, sekteye uğratan ve Müslüman azınlıkları yabancılaştıran İslamofobik anlatılar inşa etmeye yönelik bilinçli çabalar sadece bununla sınırlı değildir, aynı zamanda kitlelerin aktif katılım yoluyla İslamofobiyi arzulamaya yönelik psişik yatırımlar da bulunmaktadır. İslamofobinin yapısı, ırkçılığı yaratan modern siyaset, topluluk, kast, cinsiyet, milliyetçilik, devlet, din ve ekonomi söylemleriyle ilişkili olduğu ve sorunun bu noktalarda bulunduğu anlaşılmalıdır.

Dünyada İslamofobi ve Medya

Batı toplumlarında olduğu gibi diğer toplumlarda da İslamofobik medya söylemleri ciddi artış göstermektedir. İslamofobik söylemleri sıradanlaştırarak medya, ötekileştirme, aidiyet duygularına zarar verme, bireylerin yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkileme ve yaşama dair her ne varsa doğrudan veya dolaylı yoldan etkide bulunmaktadır.

"Birleşik Amerika, on dokuzuncu yüzyıldan önce 'İslam alemine' dair pek az şey biliyordu. Amerika'nın fetihleri daha ziyade Batı ve Güneybatı yönünde kitasal genişlemeye odaklıydı, dünyanın diğer bölgelerine pek aldırılmıyorlardı. Bir önceki yüzyılda, yani on sekizinci yüzyılda Amerika'nın Ortadoğu ile ilgili başlıca bilgi kaynağı, One Thousand and One Arabian Nights (Bin Bir Gece Masalları) ile King James İncili idi. Amerikan ulus devletini kuran ve kuruluşuna nezaret eden siyasi elitler, "1776'dan sonra Şark despotizmi, ekonomik sefalet ve entelektüel kısırlıkla kuşatılmış olan Müslüman dünyayı, ant içerek baş koydukları cumhuriyetçiliğin antitezi olarak gördüler (Kumar, 2016, s. 54,55)."

İslamofobi, son yirmi yılda, Müslüman bireyleri ve toplulukları olumsuz yönde etkileyen, Müslüman karşıtı ayrımcılık önyargı ve ayrımcılığın arttığı çağdaş Batı toplumlarında ciddi bir sosyal sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde medya, İslamofobik söylemlerin normalleştirilmesi ve yayılmasında rol oynayan önemli bir sosyal kurum olarak sürekli olarak tanımlanmıştır. *"Batı medyasındaki İslamofobik söylemler, Müslümanlar için aidiyet, güvenlik, psikolojik, sağlık ve refah üzerinde doğrudan olumsuz etkilere sahip olabilmektedir. Negatif medya temsillerinin artan İslamofobik tutum ve eylemlerdeki etkisini ölçmek ise oldukça zor olmaktadır"* (Anderson, Shahbazi, & Abid, 2021, s. 184). Medyanın, belirli bir dini sembol,

sunum ya da kültürel başkaca öğelere sürekli odaklanması, bireylerin toplum içerisinde anında tanınabilir hale gelmesine neden olmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde, Müslümanlara yönelik nefret söylemi birçok terim, ifade biçimi ve davranış şekillerine neden olmaktadır. Örneğin, Hindistan'da 1923 yılında ilk defa Vinayak Damodar Savarkar tarafından kullanılan Hindutva terimi (Vikipedi, 2020), Hindu yaşam tarzı ve Hinduların hegemonyasının gerçekleştirildiği teolojik bir ırk haline gelmektedir. Zainab Sikander'a göre;

“Hindistan hükümeti, Pakistan, Bangladeş ve Afganistan'dan gelen yasadışı göçmenlere, iddia ettikleri dine dayalı olarak vatandaşlık veren bir yasa tasarısını kabul etmeseydi Hindutva da ciddiye alınmayacaktı. Hindistan'da yasadışı göçmenlerin vatandaşlığa alınmasının dışında tutulan tek din İslam'dır. Bu, İslam'ın Pakistan, Bangladeş ve Afganistan'ın ana dini olduğu ve kendi ülkelerindeki dini zulüm nedeniyle Hindistan'da yasadışı bir şekilde ikamet eden yerli azınlıkların gidecek başka hiçbir yeri olmadığı temeline dayanmaktadır. BJP (Bharatiya Janata Partisi), İslam'ın çoğunluk din olduğu ülkelerde Müslümanlara zulmedilemeyeceğini iddia ederek bunu haklı çıkarıyor. Ama gerçek şu ki, Bangladeş'teki Rohingya Müslümanları hoş karşılanmıyor, tıpkı Pakistan'da Ahmedi Müslümanlar ve Beluciler (aynı zamanda Müslüman olan etnik İranlılar) gibi (Sikander, 2021, s. 121)”

Hindistan'da koronavirüsün sebebi olarak bile Müslümanlar olarak nitelendirildi. İslamofobi etkisinin yaygınlaştırılması ile ilgili olarak medyanın rolünü Sikander şu şekilde açıklamaktadır:

“Medyanın rolü her zaman devrededir. Olduğu gibi sunulması gereken gerçeklerle dolu bir haber programı izlemek için TV'yi her açtığınızda, kaçınılmaz olarak size çarpıtılmış ve çarpık bir görünüm verilir. Bu durum, bir tartışma ya da fikir adına üretilmiş gerçekliktir. Kapsayıcılık bir zayıflık olarak gösterilir. Çeşitlilik, çoğunluğa hakim olan azınlıklara bir yatıştırma olgusu olarak gösterilir” (Sikander, 2021, s. 122).

Muhalefetin ezildiği, normlara uymayan siyasi ve dini inançların hoş görülmediği bir yer olan Japonya'da siyasi birçok unsurun totaliter bir yönlendirme içerisinde olduğunu ifade eden Takahashi, çeşitliliğin kucaklanmadığını ve bu eğilimin devam ettiğini belirtmektedir (Takahashi, 2021). İslamofobi sorunu bu güncel ve öngörülemeyen bağlam içinde incelenmelidir. Japonya'daki bireylerin dinine ilişkin resmi bir veri bulunmamaktadır.

“Kamuoyu araştırmaları, nüfusun yüzde 62'sinin dini inancı olmadığını göstermekte ve bu oran giderek artmaktadır. Dini bir inanca sahip olduklarını söyleyenlerin ezici çoğunluğu Budizm'di ve sadece küçük bir yüzdesi Şinto inananlarıydı. Nüfusun yaklaşık yüzde 1'lik bir kısmında Hristiyan azınlık da bulunmaktadır. 1945'ten bu yana (ve daha önce iki olmak üzere) toplam üç Hristiyan başbakan oldu, ancak Japonya'da din büyük ölçüde kişisel bir mesele olarak görüldüğünden, başbakanların Hristiyan (veya diğer) inanç konuları, Japon medyasında neredeyse yer almadı. Japonya'daki mevcut Müslüman nüfusunun yaklaşık 200.000 olduğu tahmin edilmektedir ve bu toplam nüfusun yaklaşık yüzde 0.17'sine tekabül etmektedir. Bunun yaklaşık yüzde 90'ının kökleri, ağırlıklı olarak Endonezya, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Türkiye ve İran olmak üzere yaygın dinleri İslamiyet olan ülkelerde bulunan yabancı uyruklular (veya vatandaşlığa kabul edilmiş Japonlar) olduğu tahmin edilmektedir. Nüfusun toplamının onda birinin - 20.000'inin- İslam'ı seçmiş etnik Japonlar olduğu tahmin edilmektedir” (Takahashi, 2021, s. 170).

Fakat tüm göstergelerin, Japon Müslüman nüfusu da dahil olmak üzere toplam Müslüman nüfusunun arttığı yönünde olduğunu ve sık sık yeni camilerin kurulduğunu, ifade eden Takahashi'ye göre; “Japonya'daki kamusal söylem genellikle birçok Batı ülkesinde gözlemlenebilen şiddetli, açık ırkçılıktan uzak olsa da güvenlikle ilgili konulardaki söylemlerde İslamofobik anlatılar hakimdir. Resmi tabirle terörizm, özellikle uluslararası terörizm, ağırlıklı olarak İslami gruplarla ilişkilendirilmektedir. Japon medyasında, İslam terörizmle eşanlı olarak verilmekte, ayırım yapılmamaktadır” (Takahashi, 2021, s. 171).

Çin'deki İslamofobi ve artan kısıtlamaları Uygur Türkleri örneğinden de aktaran Zhang'e göre, Batı'da 11 Eylül New York saldırısından bu yana, Müslüman topluluklar üzerinde kontroller sıklaştırıldı ve İslamofobi kaçınılmaz olarak körükleyen sözde ‘güvenikleştirme’ yöntemi ile Müslüman göçmen ve mültecilerle uğraşıldı (Zhang, 2022, s. 46).

“Buna karşılık Rusya, Hindistan, Myanmar ve Çin gibi ülkeler Müslümanlara yönelik kendi politikalarını ortaya koyduklarında, Batılı ülkeler bu politikalara ‘insan hakları ihlali’, ‘İslam karşıtı eylemler’ hatta ‘soykırım’ dediler. Çin’de ise, Uygurlara yönelik politikalar, Çinleşmiş Müslüman bireylere oranla her zaman daha sert olmuştur. Çin hükümeti artan çatışmaları, İslami aşırıcılığın bir sonucu olarak gördü ve bu nedenle ‘radikalleşmeyi’ bu sorunla başa çıkmanın en iyi yolu olarak benimsedi. Sincan bölgesine ve Uygur halkına özgü pek çok kısıtlama bulunmaktadır. Örneğin, ezan (ezan) hoparlörlerden iletilmemelidir ve Uygur öğrenciler günlük namaz kılarken veya dini kıyafet giyerken yakalanmamalıdır”(Zhang, 2022, s. 46,47,51).

Fransa’da İslamofobi

Batı'nın İslam ile ilişkisinin karmaşık olduğu bilinmektedir. Bir yandan ötekileştirme bir yandan ise hegemonik kavramlar üzerinden dini yeniden tanımlama girişimleri mevcut olmaktadır. İslam dininin günümüz Fransa’ındaki statüsünü Gessier şöyle açıklamaktadır: “İslam dini garip bir şekilde bazı sosyal dinamiklere dönüşen kalıcı bir paradokstur; İslam’ın kurumsallaşmasındaki önemli atılımlar, dönüşümlü ve düzenli olarak gerçek veya sembolik baskılarla gerçekleşir. Fransız kurumları kendi yenilenmiş İslam kavramlarını teşvik etmektedir” (Gessier, 2010, s. 40,41). Dolayısıyla, Fransa’da sürekli bir çelişki bulunmaktadır. Müslümanlara yönelik nefret, medyanın günlük konuşmalarının bir parçası ama bugün aynı zamanda Fransız hükümetinin de bir parçası olmaktadır. Fransa’da İslam’ın sürekli kültürel yükselişi, Fransa’nın İslam ile karmaşık ilişkisinin bir başka nedenidir.

Fransız sosyolog ve medya eleştirmeni Ali Saad, Al Jazeera’da şunları kaydetmektedir:

“Fransız öğretmen Samuel Paty’nin bir Çeçen mülteci tarafından öldürülmesinin ardından Fransa şok, nefret ve umutsuzluğun pençesinde kalmıştır. Ayrıca Fransa, Müslüman vatandaşlarını dinleriyle ilgili bir tartışmanın merkezinde görmekte, siyasi arenada ve medyada onları karalamaktadır. Aynı şekilde, egemen sınıf ve Fransız toplumunun büyük bir bölümü radikalizmin gerçek köklerini inkar etmektedir” (Saad, 2020).

Din gibi meydan okuması zor olan kültürel kimlik öğelerine karşı, baskın fikirlerin nazikçe dayatıldığı eylemlerin boyutu bu örnekte olduğu gibi zamanla şiddetlenmektedir. Bu noktada, değişen siyasi tonun da etkisi bulunmaktadır. Hz. Muhammed’in karikatürlerinin yeniden basılması ve bir dizi münferit ve acımasız saldırının ardından, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron tartışmalara karışmıştır. Macron, Fransa’nın laik değerlerini, ‘İslamcı radikalizme’ karşı savunan yeni bir yasa tasarısı önerdi ve dinin dünya çapında ‘krizde’ olduğunu söyledi. Bu açıklamasının ardından Macron, Müslüman ülkelerde Fransız karşıtı gösteriler ve Fransız mallarının boykot edilmesini içeren yanıt aldı (Al Jazeera, 2020a).

Macron'un seçim öncesi açıklama ve faaliyetleri Fransa'da İslamofobiye doğru gidildiğinin açıkça bir göstergesi olduğu niteliği taşımaktadır. Associated Press'te yer alan habere göre; *"Macron Müslümanlara yönelik baskıyı hızlandırdı ve Müslümanlar üzerinde daha fazla baskı uygulama sözü verdi, bir düzineden fazla Müslüman'ın tutuklanmasını emretti ve birkaç Müslüman grubu feshetti. Macron büyük caminin kapatılmasını da emretti. Altı ay boyunca kuzeydoğu Paris'te 61 cami kapatıldı"* (Ganley, 2021).

Saad, Al Jazeera'da şöyle devam etmektedir:

"Bu tutumun bir nedeni şudur ki, Fransa'nın Macron hükümetinin başarısız politikaları nedeniyle uzun vadeli bir sosyal krizden muzdarip olmasıdır. 2018 ve 2019 yıllarında Fransa'da büyük protestolar yaşandı. 2019'un sonunda, tüm ülkeyi felç eden Fransız tarihinin en büyük toplu taşıma grevi gerçekleşti. Fransa Cumhurbaşkanı Macron, konumunu koruyabilmek ve 2022'de yeniden seçilmesini güvence altına alabilmek için bir şey bulmaya çalışıyor" (Saad, 2020).

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Fransız lider Macron'un İslam karşıtı sözlerine yönelik sert eleştirileri oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "zihinsel muayeneye" ihtiyacı olduğunu söyleyerek Macron'u eleştirmiştir (Al Jazeera, 2020b). Türkiye parlamentosu, Fransız Macron'un savunmasını kınadı ve yorumlarının küresel bir kırılmaya neden olabilecek hastalıklı açıklamalar olduğunu söyledi (TRT Haber, 2020). Dört siyasi parti, Macron'un açıklamalarının farklı inançlara sahip insanlar arasında yıkıcı çatışmalara yol açabileceğini ve onları olumsuz etkileyebileceğini belirten ortak bir bildiri yayınladı.

Fransa'da yaşayan Müslümanların artan İslamofobi'den dolayı korku ve endişelerini dile getiren Rosman, Al Jazeera'da şunları kaydetti:

"Son zamanlarda, Fransa hükümeti Müslüman örgütlere yönelik bir baskı başlatırken, kanunsuz gruplar da camilere saldırdı. Beziers ve Bordeaux'daki ibadet yerleri, şiddet tehditlerinin ardından polis koruması altına alındı. İçişleri Bakanı Gerald Darmanin, Fransa'da İslamofobiye Karşı Kolektif'in (Collective Against Islamophobia in France-CCIF) yasaklanmasını önerdi, Müslüman karşıtı nefret suçlarını takip eden bir örgüt uyarıldı" (Rosman, 2020).

Macron'un İslamcı ayrımcılığa karşı planını vurgulayan ve İslam'ın dünya çapında krizde olduğunu söyleyen açıklamasının ardından, Müslümanlar zaten savunmada olduğu için Fransa'da devlet ile Müslümanlar arasında tansiyon yükselmiştir. Macron'un, kampanyasını güçlendirmek için İslamofobiyi kullandığı düşünülmektedir (Rosman, 2020). Buradan da anlaşılmaktadır ki, İslamofobi ve Müslümanlara yönelik uygulanabilecek politikalarla ilgili bir propaganda süreci Batı toplumlarında bireylerin oy verme davranışlarını etkilemektedir. Siyasi liderler de propaganda içeriklerini bu anlayış doğrultusunda oluşturmaktadır.

Fransa'da, İslam'a bağlılığı gözle görülür şekilde temsil eden kıyafetlerin yasal olarak yasaklanması, Müslüman kadınların kamusal alandaki davranışlarını düzenlemenin temel aracı olarak yaklaşık yirmi yıldır gündem maddesi olmuştur. Kamusal tartışmalardaki siyasi meseleler genel olarak, dini kıyafetlerin giyilmesinin toplumsal bütünlük ve ulusal 'değerlere' sadakat açısından yol açabileceği potansiyel zararlarına odaklanmıştır (Amiriaux, 2014, s. 82). Din kavramı genel olarak, Fransa örneğinden tüm Avrupa bağlamında, kurumsal dinle bireysel din arasındaki ikilemden anlaşılabilir. İnananların, inanmayanların beklentilerine uygun olarak, yine siyasi kültürler tarafından tanımlanan okuma, yorumlama ve nihayetinde öznel davranışlarını azaltan bir okuma kapasitesine göre performans göstermeleri beklenir (Amiriaux, 2014, s. 85). Kısacası Müslümanları hedef alan devlet politikalarının hakim stereotipleri onayladığı ve karşılığında Müslüman tebaalara yönelik özel bir düşmanlığı teşvik ettiği görülmektedir.

Fransız ve Avrupalı kamuoyunun dikkatini birçok açıdan İslami başörtüsüne odaklaması, karmaşık eşitlik sorununu tartışmanın merkezine yerleştirmektedir. Bu perspektifte, İslamofobi, ulusun siyasi temellerinin ve devletin ırksal matrisinin çok daha derin bir şekilde analizini içeren tartışmanın sadece bir kısmını kapsamaktadır (Amiriaux, 2014, s. 92). Dolayısı ile saptırıcı bilgiler, ön yargılar ve mitler medya aracılığı gerçeklik boyutu kazanmaktadır. Kitle iletişim araçları ile yayılan propagandalar kitlelerin düşünce ve davranış biçimini etkilemektedir. Daha da kötüsü medya tarafından yaratılan bu algıya inanılmaktadır.

Müslümanların dini, Avrupa kamuoyunda şu anda Batılı liberal demokrasiler için yetersiz ve tehdit edici olarak görülmektedir. Müslüman karşıtı bir tutumun yerleşik doğası da bu tartışmalar üzerinde şekillenmekte ve İslamofobiye sempati duyan topluluklar meydana gelmektedir.

Le Monde Gazetesi Haberlerine İçerik Analizi

Çalışmanın araştırma bölümünde, İslamofobinin Batı medyasında son yıllarda giderek artan ve sert bir dile kavuşan haber metinlerinin habercilik karnesini açığa çıkarmak amacıyla Le Monde gazetesinde yer alan, Müslümanlarla ilgili haberlerin İslamofobi yönünden tutum ve içeriğine yönelik içerik analizi uygulanmıştır. Araştırmanın amacı, Fransız basınında popüler olan ve ana akım medya olarak değerlendirilen Le Monde gazetesine ait İslamofobi haberlerinin nitel ve nicel içerik analizini yaparak Fransız medyasının Müslümanlarla ilgili haber metinlerine insan odaklı habercilik anlayışı yansıtıp yansıtmadığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın önemi, dünyada yaşayan Müslümanlara yönelik nefret söylemini ortaya koyarak habercilik anlayışına öneriler getirmek ve literatüre konu ile ilgili güncel bir katkı sağlamaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları ise, haberlerin güncel tarihli olarak seçilmesi ve bu tarihlerin 2020,2021 ve 2022 olmasıdır. Örneklem olarak, 2022 yılından 35, 2021 8, 2020 yılından ise 7 haber seçilmiştir. Haberler Le Monde arşivinden, İslamofobi, İslam ve Müslümanlarla ilgili haberler taratılmış ve gündemi meşgul eden konular seçilmiştir.

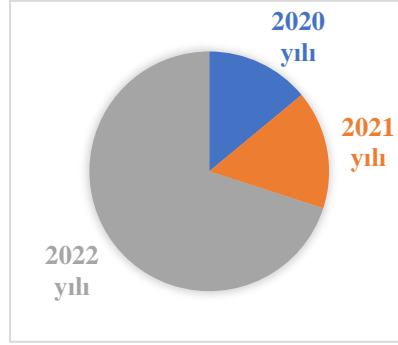
Araştırmada kullanılan yöntem içerik analizi yöntemidir. İçerik analizi metnin betimlenmesi değil, metnin içeriklerinden sosyal gerçeğin belirli boyutlarına yönelik çıkarımlar yapılabilmesi sağlayan (Gökçe, 2006, s. 79) ve sosyal bilimcilerin en sık başvurduğu yöntemlerden birisidir. Kodlayıcılar arası güvenilirliği sağlamak adına (Riffe, Dantelli, Watson, & Fico, 2019) sosyal bilimler enstitüsü iletişim bilimleri alanında 3 akademisyen tarafından raporlanmıştır. Raporlayıcılar arası güvenilirlik yüzde 84 bulunmuştur. Raporlayıcılara, haber organizasyonları, haberlerin tutumu, haberlerin içerik özellikleri ve haberlerin dili kategorilerinde Excell üzerinden hazırlanan kodlama tabloları oluşturulmuştur. Kategorilerle ilgili ön bilgilendirme yapılmış ve haberlerin Türkçe metinleri de ayrıca verilmiştir. Kodlayıcıların verdikleri cevaplar Excell üzerinden hesaplanarak yüzdelerle veri alınmıştır.

Araştırma Bulguları

Tablo 1: Haberlerin Yıllara Göre Sayısı

2020	7
2021	8
2022	35
Toplam	50

Tablo 1’de örneklem bağlamında seçilen haberlerin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir. Haberlerin güncel olarak seçilip değerlendirilmesine önem verilmiş ve 2022 yılından 35, 2021 8, 2020 yılından ise 7 haber seçilmiştir.

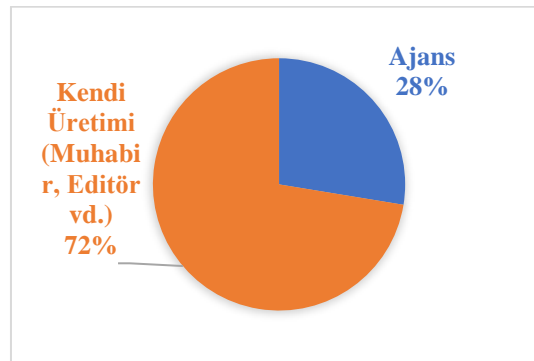
Şekil 1: Haberlerin Yıllara Göre Yüzdesi

Şekil 1’de haberlerin yıllara göre dağılımı yüzdelerle gösterilmektedir. Buna göre, 2022 yılında yüzde 70, 2021 yılında yüzde 16, 2020 yılında ise yüzde 14 oranında haber görülmektedir. Bu grafik, medyada İslamofobik ifadelerin 2020 yılındaki siyasi tartışmalardan itibaren yoğun şekilde arttığını göstermektedir.

Tablo 2: Haber Organizasyonları

Ajans	16
Kendi Üretimi (Muhabir, Editör, vd.)	42
Belirlenemedi	0
Toplam	58

Araştırma için seçilen haberlerin organizasyonları, haberlerin hangi kaynaktan alınarak organize edildiğini göstermektedir. Buna göre, haberlerin ajanstan alınan ya da Le Monde gazetesinin kendi üretimi olduğu tespit edilmiştir. Toplam 8 haber, hem ajans hem de kendi üretimi olarak üretilmiştir. Buna göre, haberlerin çoğunluğunun kendi üretimi özel haber olduğu görülmüştür. 42 haber kendi üretimi, 16 haber ise ajans kaynaklı haber üretimi olarak belirlenmiştir. Kaynağı belirlenemeyen haber ise bulunmamaktadır.

Şekil 2. Haberler Organizasyonları

Şekil 2’de gösterilen haber organizasyon yüzdelerine göre, yüzde 72 ile kendi üretimi yüzde 28 ile ajans üretimi haberlerin olduğu görülmektedir.

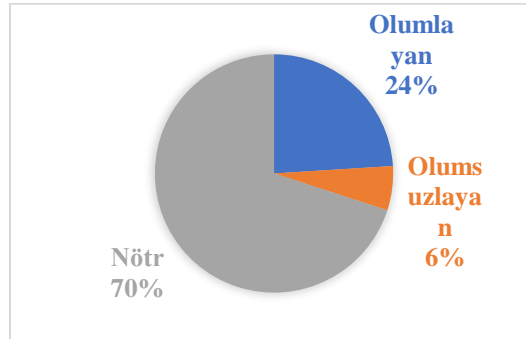
Tablo 3. Haberlerin Tutumu

Olumluyan	12
Olumsuzlayan	3
Nötr	35
Toplam	50

Tablo 3'te haberlerin tutumu kodlanmıştır. Haberlerin İslamofobik söylemleri olumluyan, olumsuzlayan ya da nötr olup olmadıklarına yönelik bir karne çıkarılmıştır. 50 haberden 35'inin nötr olduğu yani ne İslamofobi destekleyicisi ne de eleştirel dille yazılan haber şeklindedir. İçerik analizinde nitel değerlendirme yapılırken nötr haberlerin ayrıca ele alınması yerinde olacaktır. Çünkü haberlerin yanlış ya da eleştirel olmadan yapısal yanlışlık kavramı ile açıklanabilecek tutumları bulunmaktadır. İnâl'a göre (1995), bu anlayışı benimseyenlerin, tarafsız ve nesnel gazetecilik anlayışları içinde yorum olarak neyi kastettikleri açık. "Ben böyle düşünüyorum" ifade biçiminin habere girmemesi, diğer bir deyişle haber metinleri içinde birinci tekil şahısa dayanan anlatımın kullanılmaması, tarafsız sunumun sağlanması için yeterli bir koşul olarak görülmekte. Oysa gazeteciler böylesi anlatım biçimlerinden kaçınarak pekâlâ "yorum" yüklü, "tarafli" ve hiç de "nesnel" olmayan haberler yazabilmektedirler (s. 113).

12 haber olumluyan, 3 haber ise olumsuzlayan olarak belirlenmiştir. Örneğin, Le Monde'un 1 Şubat 2022 tarihli "Müslüman nüfusa hile karıştırmak sorunlarımızı çözmeyecek" başlıklı haberi olumsuzlayan olarak değerlendirilmiştir (Le Monde, 2022a). "Kaçınılmaz olarak sunulan Hıristiyan ve Müslüman dünyaları arasındaki çatışmanın, her zaman insani, entelektüel ve ticari alışverişlerin kalıcılığı ile çeliştiğini biraz çabuk unutmak gerekir" ifadeleri, İslamofobik pratiklere yönelik uyarılarda bulunduğu göstermektedir. Dolayısı ile İslamofobi'yi olumsuzlayan bir haber olarak değerlendirilmiştir.

Örneğin, 27 Aralık 2021 tarihli Le Monde haberinde, "Türkler fakirleşiyor, Erdoğan Kuran'a güveniyor (Les Turcs s'appauvrissent, Erdogan s'en remet au Coran)" başlıklı haber, olumluyan olarak değerlendirilmiştir. Türkiye ile ilgili ekonomi haberi dini inanç ile bağdaştırılarak verilmiştir. "Bir Müslüman olarak, dini kararnamelerin gerektirdiği her şeyi yapmaya devam edeceğim" diyen Cumhurbaşkanı, Türk lirası bu yıl değerinin yüzde 45'ini kaybetti ve özellikle en mütevazı haneleri bu durumdan en büyük yarayı aldı (Le Monde, 2021a)" ifadelerinin yer aldığı haberde, Türk Merkez Bankası, satın alma gücü ve ihracatla ilgili ekonomi haberi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dini ile ilişkilendirilmiştir.

Şekil 3. Haberlerin Tutumu

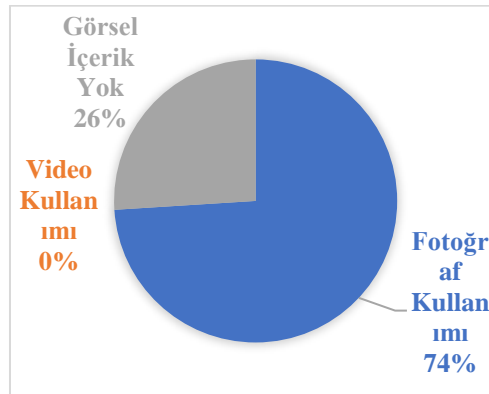
Şekil 3'te haberlerin tutumunun yüzdelik dilimleri verilmiştir. Buna göre, İslamofobi haberlerinde nötr haber diline sahip haber oranı yüzde 70, olumluyan yüzde 24, olumsuzlayan ise yüzde 6 olarak görülmüştür.

Tablo 4. Haberlerin İçerik Özellikleri

Fotoğraf Kullanımı	37
Video Kullanımı	0
Görsel İçerik Yok	13
Toplam	50

Haberlerin içerik özelliklerinin gösterildiği tabloda, haberlerde fotoğraf, video kullanımı veya görsel içeriğin olmadığı kategorileri yer almıştır. Hiçbir haberde video kullanılmadığı görülmüştür. Haberlerin 37'sinde fotoğraf kullanılmış, 13'ünde ise görsel içerik yer almamıştır.

Resim 1. Rambouillet'te geçici cami gibi kullanılan ibadet çadırı 3 Eylül 2022'de yanarak kül oldu ve Versay Savcılığı tarafından "kundaklama" veya "yangın çıkarma yoluyla kasten tahribat" suçundan soruşturma açıldı (Le Monde, 2022b).

Şekil 4. Haberlerin İçerik Özellikleri

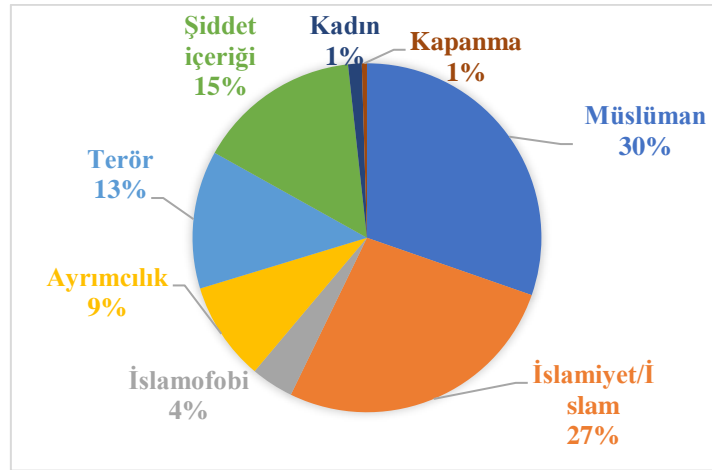
Şekil 4'te haberlerin içerik özelliklerine yönelik yüzdelik dilim gösterilmektedir. Elde edilen verilere göre, haberlerde fotoğraf kullanımı yüzde 74'tür. Görsel içeriğin yer almadığı haber oranı yüzde 26 olarak görülmüştür. Haberlerde video kullanımına rastlanmamıştır.

Tablo 5. Haberlerin Dili

Sayılan Kelimeler	
Müslüman	192
İslamiyet/İslam	170
İslamofobi	25
Ayrımcılık/Ayrılmakçı/Dışlamak/İrkçilik	58
Terör (saldırı, örgüt, militan vd.)	81
Şiddet içeriği (suç, yaralama, kavga, kundakçılık, patlanma, küfür, ölüm, bıçak, yağma vd.)	96
Kadın	8
Kapanma (Hijap vd.)	3

Tablo 5'te gazetelerin habercilik karnesini ortaya koymaya yarayan haber dili kodlanmıştır. Buna göre belirlenen ve her haberde sayılan kelimeler şu şekildedir: Müslüman, İslamiyet/İslam, İslamofobi, Ayrımcılık/Ayrılmakçı/Dışlamak/İrkçilik, Terör (saldırı, örgüt, militan vd.), Şiddet içeriği (suç, yaralama, kavga, kundakçılık, patlanma, küfür, ölüm, bıçak, yağma vd.), Kadın, Kapanma (Hijap vd.)

İçerik analizi yöntemi ile incelenen 50 haberin içerisinde toplam 192 kere Müslüman, 170 kere İslamiyet/İslam, şiddet içerikli kelimeler 96, terör içerikli kelimeler ise 81 kere geçmiştir. Ayrımcılık içerikli kelimeler 58 kere, İslamofobi 25, kadın ve kapanma kelimeleri ise 3 kere geçmiştir. Toplam 50 haberin içerisinde terör ve şiddet içerikli kelimelerin fazlaca geçmesi dikkat çekmektedir. Müslümanların şiddet içerikli haber metinlerinde yer alması, terör ve saldırılarla ilişkilendirilmesi İslamofobik söylemleri gözler önüne sermektedir.

Şekil 5. Haberlerin Dili Yüzdeler Dilimleri

Şekil 5'te haberlerin dilinin yüzdeler dilimleri verilmiştir. Buna göre, Müslüman yüzde 30, İslamiyet/İslam yüzde 27, İslamofobi yüzde 15, Şiddet içeriği (suç, yaralama, kavga, kundakçılık, patlanma, küfür, ölüm, bıçak, yağma vd.) yüzde 15, Terör (saldırı, örgüt, militan vd.) yüzde 13, Ayrımcılık/Ayrılmakçı/Dışlamak/İrkçilik yüzde 9, kadın ve kapanma yüzde 1 oranında tespit edilmiştir.

Örneğin 3 Eylül 2022 tarihli, “Yvelines’de bir Müslüman ibadethanesinde çıkan yangının ardından soruşturma açıldı” başlıklı haberde, Rambouillet’te cumayı cumartesiye bağlayan gece bir Müslüman ibadethanesi olan dua çadırında çıkan yangında yerle bir olduğu bilgisi verilmekte ve hiçbir şüphelinin de somut dayanaklar olmasına rağmen tutuklanmadığı bildirilmektedir. İbadethanenin yerle bir edilmesi, kudakçılık, yağma gibi kelimelerle yazılmış haber metninde Müslümanların uğradığı ayrımcılık ve şiddet net bir şekilde görülmektedir (Le Monde, 2022b).

Haber dili kategorisinde verilecek bir diğer örnek, “Türkler fakirleşiyor, Erdoğan Kuran’a güveniyor” başlıklı haberdır. Haber ekonomi haberi olmasına rağmen Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın dini inancı üzerinden bir etkileşim oluşturulmuştur (Le Monde, 2021a).

“Rennes’deki bir Müslüman kültür merkezi İslamofobik hakaretlerle etiketlendi” başlıklı haberde ise, duvarlara “İslamlaşmaya hayır”, “Muhammed peygamber pedofili” veya “haçlı seferleri yeniden başlayacak” yazıları yazıldığı bildirilmiştir (Le Monde, 2021b).

Resim 2. Rennes’de (Ille-et-Vilaine) Avicenne İslami kültür merkezinin bir duvarı 30 Nisan’da tekrar etiketlendi. Duvarda ‘Sizi göçmenlerin öldürdüğü konusunda uyarıydık-Fransız tepkisi’ yazıyor (Le Monde, 2021c).

Le Monde

Se connecter

S’at

Un mur du centre culturel islamique Avicenne à Rennes (Ille-et-Vilaine) de nouveau tagué, le 30 avril.

SONUÇ

11 Eylül saldırıları ve 2005 Londra bombalamalarından bu yana, Batı’da Müslümanlara ve azınlık olarak yaşadıkları yerlere karşı yoğun bir gözetleme ve denetleme mekanizmalarının başladığı bilinmektedir. Yaşam biçimine yönelik getirilen bu tehdit, sıklıkla medya ile resmi kanallar aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaktadır. İslamofobi anlayışı, yalnızca Müslüman karşıtı ırkçılık değil aynı zamanda her tür ırkçılığı doğasında barındıran klişe ve ayrımcı uygulamalardan oluşmaktadır.

İslam’ın doğası gereği şiddet içeren, yabancı ve özümsemez olduğu varsayımı medya metinlerine açıkça yansımaktadır. Bununla birlikte, Müslüman kimliği ile ilgili ifadelerin terörizm eğilimi ile bağıntılı olduğu inancı da bulunmaktadır. Buradan hareketle Le Monde gazetesinden 50 haber içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, 2022 yılından 35, 2021 yılından 8, 2020 yılından ise 7 haber seçilmiştir. Haber organizasyon yüzdelerine göre, yüzde 72 ile kendi üretimi yüzde 28 ile ajans üretimi haberlerin olduğu tespit edilmiştir. İslamofobi haberlerinde nötr haber diline sahip haber oranı yüzde 70, olumlayan yüzde 24, olumsuzlayan ise yüzde 6 olarak görülmüştür. Haber dili kategorisinde ise, Müslüman yüzde 30, İslamiyet/İslam yüzde 27, İslamofobi yüzde 15, Şiddet içeriği (suç, yaralama, kavg, kundakçılık, patlanma, küfür, ölüm, bıçak, yağma vd.) yüzde 15, Terör (saldırı,

örgüt, militan vd.) yüzde 13, Ayrımcılık/Ayrılkçı/Dışlamak/İrkçılık yüzde 9, kadın ve kapanma yüzde 1 oranında tespit edilmiştir.

Haberlerin insan odaklı habercilikle yazılmadığı görülmüştür. Azınlık olarak herhangi bir ülkenin nüfusunda yer alan Müslümanların medyadaki sıkıntılı temsilleri bu araştırma sonuçlarında güncel olarak tekrar gözler önüne serilmiştir. Haber dilinde, ötekileştirme, ayrımcı ve ayrıştırıcı ifadeler kullanılmamalıdır. Dünyadaki tüm terör olaylarının İslamiyet dininin kendisinde ve Müslümanların inanç sistemlerinde yer aldığı kanısı yeniden üretilmemelidir. Toplum içerisinde gündelik hayat pratiklerinde baskı altına alınmalarına medya aracılığı ile izin verilmemelidir. Müslümanları temsil eden basın organları ve ana akım medya temsilcileri bir araya gelmelidir. Akademi ile işbirliği yapılmalıdır. Egemen söylemlerin haricinde Müslüman gruplarında görüş ve önerilerine başvurulmalıdır. Ön yargı ile yabancılaştıran ifadelerden kaçınılmalıdır. Hak ihlalleri görmezden gelinmemeli, evrensel değerler, çok seslilik, farklılık, milliyet, ırk, inanç, mezhep, sınıf, dünya görüşü ayrımcılığı gibi yapmadan saygılı bir haber dili toplumda nefret ve düşmanlık körüklenmemelidir. Unutulmamalıdır ki medya içeriklerinin hararetli yapısı toplumda farklı boyutlara özellikle şiddete varan tezahürler oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

A CHALLENGE FOR US ALL. (1997). USA: Runnymede Trust.

AHDAD, K. (2019, Mayıs 30). *TRTWorld*. TRTWorld: <https://www.trtworld.com/magazine/islamophobia-from-crusaders-to-colonialists-to-cartoonists-27126> adresinden alındı.

AL JAZEERA. (2020a, Kasım 11). Al Jazeera: <https://www.aljazeera.com/podcasts/2020/11/11/macron-and-frances-complex-relationship-with-islam/> adresinden alındı.

AL JAZEERA. (2020b, Ekim 24). AlJazeera: <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/24/turkeys-erdogan-says-macron-needs-treatment-over-attitude-to-m> adresinden alındı.

AMIRAUX, V. (2014). Visibilité, transparence et commérage : de quelques conditions de possibilité de l'islamophobie... et de la citoyenneté. *Sociologie*, s. 81-95. doi:10.3917/socio.051.0081.

ANDERSON, L., SHAHBAZI, S., & ABID, M. (2021). The Islamophobia Index: Exploring the Challenges in Establishing Reliability for a Content Analysis Instrument Evaluating Islamophobia in Media Texts. *Islamophoia Studies Journal*, s. 182-206.

ARMSTRONG, K. (1991). *Muhammad: A Biography of the Prophet*. London: Penguin.

CANATAN, K. (2007). İslamofobi ve Anti-İslamizm: Kavramsal ve Tarihsel Bir Yaklaşım. K. Canatan, & Ö. Hıdır içinde, *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm* (s. 19-62). Ankara: Eski Yeni Yayınları.

CANATAN, K. (2020). İslamofobinin Tarihsel ve Güncel Görünümleri. D. Yayınları içinde, *İslamofobi ve Batı'a Yükselen İrkçılık* (s. 17-22). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

- ESPOSITO, J. L., & KALIN, İ. (2015). *İslamofobi. 21. Yüzyılda Çoğulculuk Sorunu*. (İ. Eriş, Çev.) İstanbul: İnsan Yayınları.
- GANLEY, E. (2021, Ekim 21). *French Militant Group, Mosque to Close After Teacher Slaying*. Associated Press: <https://apnews.com/article/paris-france-europe-islam-da41fade85acf34597c5b8762f44a12d> adresinden alındı.
- GESSIER, V. (2010). Human Architecture: Journal of the Sociology of Self-Knowledge. *Islam From Phobia to Understanding*, s. 39-46.
- GÖKÇE, O. (2006). *İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- İKBAL, Z. (2010). Understanding Islamofobia: Conceptualising and Measuring the Construct. *European Journal of Social Sciences*, 13(4), s. 574-590.
- İNAL, A. (1995). Yazılı Basın Haberlerinde ‘Yapısal Yanlılık. *Toplum ve Bilim*(67).
- KIRMAN, A. M. (2010, 21(1)). İslamofobinin Kökenleri: Batılı Mı Doğulu mu? *İslami Araştırmalar Dergisi*, s. 21-39.
- KUMAR, D. (2016). *İslâmofobi İmparatorluğun Siyaseti*. İstanbul: Pınar.
- LE MONDE. (2021a, Aralık 27). 2022 tarihinde Le Monde: https://www.lemonde.fr/international/article/2021/12/27/face-a-l-appauvrissement-des-turcs-erdogan-s-en-remet-au-coran_6107380_3210.html adresinden alındı.
- LE MONDE. (2021b, Nisan 11). 2022 tarihinde Le Monde: https://www.lemonde.fr/societe/article/2021/04/11/un-centre-culturel-musulman-de-rennes-tague-d-insultes-islamophobes_6076376_3224.html adresinden alındı.
- LE MONDE. (2021c, Nisan 30). 2022 tarihinde Le Monde: https://www.lemonde.fr/police-justice/article/2021/04/30/rennes-de-nouveaux-tags-racistes-sur-un-mur-du-centre-culturel-musulman-avicenne_6078664_1653578.html adresinden alındı.
- LE MONDE. (2022a, Şubat 1). Le Monde: https://www.lemonde.fr/idees/article/2022/02/01/la-mise-au-pilori-des-populations-musulmanes-ne-resoudra-pas-nos-problemes_6111800_3232.html adresinden alındı.
- LE MONDE. (2022b, Eylül 3). 2022 tarihinde Le Monde: https://www.lemonde.fr/societe/article/2022/09/03/une-enquete-ouverte-apres-l-incendie-d-un-lieu-de-culte-musulman-dans-les-yvelines_6140104_3224.html adresinden alındı.
- RIFFE, D., DANTELLI, S., WATSON, B., & FICO, F. (2019). *Analyzing Media Messages-Using Quantitative Content Analysis in Research*. New York: Routledge.
- ROSMAN, R. (2020, Ekim 22). *Al Jazeera*. Al Jazeera: <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/22/teacher-killing-islamophobia> adresinden alındı.
- SAAD, A. (2020, Ekim 28). *Islamophobia: Macron’s desperate bid for re-election*. <https://www.aljazeera.com/opinions/2020/10/28/islamophobia-as-an-integration-strategy-in-france/> adresinden alındı.
- SAID, E. (1978). *Orientalism*. London: Pantheon.
- SAYYID, S. (2014a). A Measure of Islamophobia. *Islamophobia Studies Journal*, s. 10-25.

- SAYYID, S. (2014b). *Recalling the Caliphate: Decolonization and World Order*. C. Hurst&Co.
- SIKANDER, Z. (2021). Islamophobia in Indian Media. *Islamophobia Studies Journal* , s. 120-129.
- SYED, A. (2019, Mayıs 8). *Islamophobia*. WorldTimes. adresinden alındı.
- TAKAHASHI, S. (2021). Islamophobia in Japan: A Country at a Crossroads. *Islamophobia Studies Journal*, s. 167-181.
- TRT HABER. (2020, Ekim 27). TRTHaber: <https://www.trthaber.com/haber/gundem/tbmmdeki-4-partiden-macrona-kinama-526554.html> adresinden alındı.
- VIKIPEDI. (2020). Wikipedi: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hindutva#:~:text=Hindistan'da%20b%C3%BCy%C3%BCk%20bir%20siyasi,veya%20teokratik%20bir%20kavram%E2%80%9D%20de%C4%9Fildir>. adresinden alındı.
- ZHANG, B. (2022). An Analysis of China's Muslim-Related Policies from the Perspectives of Ethnic Heterogeneity. Sinicization and "Anxiety Management. *Islamophobia Studies Journal*, s. 45-55.